

ANAVATAN

PARTİSİ
1983

ANAVATAN

Partisi

PROGRAMI

84-371

1983
k.2

T.B.M.M

Y	24-771
Y	1983
C	
C	
D	9-50

KÜTÜPHANESİ

Ö N S Ö Z

ANAVATAN PARTİSİ 20 Mayıs 1983 günü kurularak memleketimizin sıvası havatında yerini almıştır

Partimizin sembolü bal petekleri ile donatılmış Türkiye haritası ve balarıdır. ARI çalışkanlığı, PETEK aziz vatanımızın en uca köşesine kadar mamur hale getirilmesini ifade etmektedir

Programımızda ülkemizin meseleleri ve bunların çözümü için neler düşündüğümüz kısa, açık ve ozlu bir şekilde ifade edilmiştir

Gayemiz bu program etrafında birleşmeyi sağlayarak, yepyeni kavga: Türkiye'yi ileri ve modern bir ülke haline getirecek bir sıvası tablo oluşturmaktır

Milliyetçi, muhafazakâr sosyal adaletçi ve rekabete dayalı serbest pazar ekonomisini esas alan bir sıvası partiyiz

Bunun için daha önceki sıvası eğilimleri ne olursa olsun programımıza inanmaları birlige, beraberlige davet ediyoruz

Burası bir hizmet kapısıdır

Milletimize en iyi şekilde hizmet edebileceğimize inanıyor, vuce Allah'ın gayretilerimizde bize yardımcı olmasını diliyoruz

TURGUT ÖZAL
ANAVATAN PARTİSİ
GENEL BAŞKANI

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

GİRİŞ

İktisadi Sistem

GENEL ESASLAR

Madde 1- Gaye

Madde 2- Devlet

Madde 3- Adalet

Madde 4- Hürriyet

Madde 5- Demokrasi ve Demokratik Düzen

Madde 6- Din ve Lakiklik

Madde 7- Basın ve Yayın

Madde 8- Planlama

İktisadi Sistem

İKTİSADİ POLİTİKA

Madde 9- İktisadi Politikanın Esasları

Madde 10- İktisadi Kalkınmada Devletin Rolü

Madde 11- İktisadi Kalkınmada Fertilite Rolü

Madde 12- Tasarruflar

Madde 13- Vergiler

Madde 14- Altyapı Yatırımları

Madde 15- Köy ve Tarım

Madde 16- Sanayi

Madde 17- Hizmetler

Madde 18- Esnaf ve Sanatkar

Sosyal Sistem

SOSYAL POLİTİKA

Madde 19- Sosyal Politikanın Esasları

Madde 20- Sosyal Kalkınmada Devletin Rolü

Madde 21- Eğitim ve Öğretim

Madde 22- Aile

Madde 23- Çalışma Hayatı

Madde 24- İstihdam

Madde 25- Sağlık

Madde 26- Gençlik

Madde 27- Kültür ve Sanat

Madde 28- Şehircilik

Madde 29- Konut

Yönetim Sistemi

KAMU İDARESİ

Madde 30- Kamu İdaresinin Esasları

Madde 31- Millî Savunma

Madde 32- Emniyet ve Asayiş

Madde 33- Devlet Memurları

Madde 34- Mahalli İdareler

Yönetim Sistemi

DIŞ POLİTİKA

Madde 35- Dış Politikanın Esasları

GİRİŞ

Gücünü tarihinden, millî ve manevî değerlerinden alarak, geleceğe güvenle bakan büyük Milletimizin, demokrasiye bağlı vatansever evlâtlarının üzerine düşen tarihî görev ve sorumluluğun, hür, bağımsız, gelişmiş, itibarlı ve güçlü Türkiye idealinin hizmetkârları ve teminatı olabilme yolunun, millî hedefler etrafında birleşerek, dürüst, medenî ve ölçülü bir siyasî faaliyette bulunmak olduğuna inanırız. Siyaseti aziz Milletimiz için mukaddes bir fazilet ve hizmet yarışı olarak telâkki eder, siyasî faaliyetin müsamaha ve olgunlukla, kavgadan uzak, medenî bir şekilde yürütülmesini düstur ittihaz ederiz. Demokratik siyasî mücadelenin tek yolu ikna, uzlaşma ve fikirlerine hürmet etmek olmalıdır.

Aziz Milletimiz çekişmenin, kavganın ve bölücülüğün hiçbir zaman yanında olmamıştır. Geçmişte şu veya bu şekilde kavgaya itilenler veya kendini kavganın içerisinde bulanlar muzdariptir. Kırgınlıkların giderilmesine, yaraların sarılmasına, dostluğun, kardeşliğin ve dayanışmanın geliştirilmesine zaruret vardır.

Millî birliğin muhafazası ve idamesi için Milletçe büyük bir dikkat ve gayret sarfetmemizin zarureti, bilhassa yakın tarihimizde cereyan eden üzücü olaylar sebebiyle daha iyi anlaşılmıştır. Aziz vatanımız, dış mihrakların, siyasî ve ideolojik ihtirasların sebep olduğu bölücülük, terör ve anarşi sonucu büyük bir tehlikeye sürüklenmiş, son çare olarak, Silâh Kuvvetlerimiz 12 Eylül 1980 tarihinde yaptığı müdahale ile bu tehlikeli gidişe son vermiştir.

Bu mudahalenin hemen akabinde Silâhlı Kuvvetlerimizin millete verdiği asker sözünün birer birer yerine getirildiğini gormenin verdiği güvenle, demokراسiye geçişin son safhasının da başarı ile tamamlanacağına inanıyoruz

Millî birlik ve butunluğumuzun tartışma konusu dahi yapılmamasını, başta işsizlik olmak üzere, sosyal ve iktisadî meselelerimizin sürekli iyileştirilmesini, geleceğimizin teminatı olan gençlerimizin modern ve ileri Türkiye idealine bağlı millî ve ahlâkî değerlerimizi benimsemiş, ilmî düşünceye sahip olarak yetiştirilmelerini, Memleketimizin bir daha böyle tehlikelere düşmemesinin temel şartı sayarız

Ulkemiz, insanımızın çalışkanlığı ve kabiliyeti tabîî kaynakları ve coğrafi avantajlarıyla gelişmişliğin zirvesinde yer almaya lâyıktır. Bu cennet vatan tarih boyunca dünyanın en ileri medeniyetlerini bağrından çıkarmanın haklı gururuna, bu aziz Millet de gelişmiş ve medenî olmanın tarihi tecrubesine sahiptir. Milletler arasındaki medeniyet yarışında geri kalmamızın meşru ve makûl bir sebebi olamaz. Milletimize doğru hedefler gösterildiği, onune konulan manialar kaldırıldığı, birlik ve beraberliği bozulmadığı muddetçe aşamıyacağı engel, çözemeyeceği mesele yoktur

Bu inanç ve heyecanla memleketimizin onunde yeni başlıyan dönem içerisinde cehalet işsizlik ve fakırlık mutlaka ortadan kaldırılmalı refah tabana ve geniş kitlelere yayılmalıdır. Bolgeler arasındaki gelişmişlik farkları asgariye indirilmelidir. Konut meselesi kısa zamanda netice alıcı doğru bir

Millî hakimiyeti ve milletin üstünlüğünü, millî birlik ve bütünlüğü herşeyin üzerinde telâkki eden,

Millet iradesinin tecellisinin ve millet hakimiyetinin tesisinin ancak halkın serbest oyunun esas olduğu hur demokratik düzen içerisinde mümkün olabileceğine inanan,

Insan temel hak ve hürriyetlerini vazgeçilmez kabul eden,

«Adalet mulkûn temelidir» anlayışına sahip,
Milliyetçiliği, millî ve manevî değerlere bağlılığı
dustur ittihaz eden,

Cumhuriyetimizin kurucusu büyük onder Atatürk'un ilke ve inkılâbları istikametinde muasır medeniyet seviyesine erişmeyi hedef alan,

«Asıl olan fertlerin ve toplumun mutluluğudur»
görüŖü içerisinde sosyal adalete ve fırsat eşitliğine
inanmış.

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL ESASLAR

Madde 1- GAYE

ANAVATAN PARTİSİ:

Millî hakimiyeti ve milletin üstünlüğünü, millî birlik ve bütünlüğü herşeyin üzerinde telâkki eden,

Millet iradesinin tecellisinin ve millet hakimiyetinin tesisinin ancak halkın serbest oyunun esas olduğu hür demokratik düzen içerisinde mümkün olabileceğine inanan,

Millî hakimiyeti ve milletin üstünlüğünü, millî birlik ve bütünlüğü herşeyin üzerinde telâkki eden,

Millet iradesinin tecellisinin ve millet hakimiyetinin tesisinin ancak halkın serbest oyunun esas olduğu hur demokratik düzen içerisinde mümkün olabileceğine inanan,

Insan temel hak ve hürriyetlerini vazgeçilmez kabul eden,

«Adalet mulkûn temelidir» anlayışına sahip,
Milliyetçiliği, millî ve manevî değerlere bağlılığı
dustur ittihaz eden,

Cumhuriyetimizin kurucusu büyük onder Atatürk'un ilke ve inkılâbları istikametinde muasır medeniyet seviyesine erişmeyi hedef alan,

«Asıl olan fertlerin ve toplumun mutluluğudur»
görüŖü içerisinde sosyal adalete ve fırsat eşitliğine
inanmış.

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL ESASLAR

Madde 1- GAYE

ANAVATAN PARTİSİ:

Millî hakimiyeti ve milletin üstünlüğünü, millî birlik ve bütünlüğü herşeyin üzerinde telâkki eden,

Millet iradesinin tecellisinin ve millet hakimiyetinin tesisinin ancak halkın serbest oyunun esas olduğu hür demokratik düzen içerisinde mümkün olabileceğine inanan,

İnsan temel hak ve hürriyetlerini vazgeçilmez kabul eden,

«Adalet mülkün temelidir» anlayışına sahip
Milliyetçiliği, millî ve manevî değerlere bağlılığı
dustur ittihaz eden,

Cumhuriyetimizin kurucusu büyük onder Atatürk'un ilke ve inkılâbları ıstikametinde muasır medeniyet seviyesine erişmeyi hedef alan,

«Asıl olan fertlerin ve toplumun mutluluğudur»
görüŖü içerisinde sosyal adalete ve fırsat eşitliğine
inanmış,

İktisadî kalkınmanın hızlandırılmasını, işsizliğin
ve fakirliğin kaldırılmasını, gelir dağılımı farklılıklarının
azaltılarak refahın yaygınlaştırılmasını ongören,

İktisadî gelişmede fertlerin teşebbüs gücünü
esas kabul eden,

Geleceğimizin teminatı olan gençlerimizin
modern ve ilerî Türkiye idealine bağlı, millî ve ahlâkî
değerlerimizi benimsemiş, ilmi düşünceye sahip,
herkese karşı sevgi, saygı ve musâhaha besleyen
medenî bir insan olarak yetişmelerini millî eğitimin
esası sayan,

Demokratik siyasî mücadelede tek yolu ikna,
uzlaşma ve fikirlere hürmet olarak gören, hür, bağımsız,
gelişmiş, itibarlı, büyük ve güçlü Türkiye
idealine ulaşmayı gaye edinmiş bir siyasî partidir

Bu programda ve bu programda belirtilen esasların
ışığında ongörülen hususların gerçekleşmesi
maksadıyla her çeşit sosyal, iktisadî, idarî, hukukî,
politik ve diğer tedbirlerin alınması ve uygulanması
için çalışmayı ve mücadele etmeyi aziz milletimize
karşı vazgeçilmez görevimiz sayar, siyasî parti oluşumumuzun sebebi görürüz

Madde 2- DEVLET

Devlet, başta vatanın ve milletin bölünmez bütünlüğünün korunması olmak üzere yurdun savunması, emniyet ve asayişin sağlanması, adaletin temini sosyal ve iktisadî faaliyet ve hizmetlerin en verimli bir şekilde yapılabilmesi maksadıyla gene millet tarafından kurulu muesseselerden meydana gelir

Devlet millet için vardır Devletin millet ile bütünleşmesi esastır

Sosyal adalet sosyal güvenlik ve sosyal yardımın düzenlenmesi ve sağlanması, sosyal hizmet ve faaliyetlerin tanzim teşvik ve yönlendirilmesi ve gereğinde doğrudan yapılması devletin başlıca görevleri arasındadır

İktisadî faaliyetlerde devlet genel olarak bütün millete hitap edecek altyapı mahiyetindeki hizmetlere yönelmelidir

Asıl olan devletin zenginliği sonucu milletin zenginliği değil milletin zenginliği sonucu devletin zengin olmasıdır

Devlet muesseselerinin kuruluşunda ve işleyişinde temel prensip işlemlerin muessir, süratli ve verimli bir şekilde yürütülmesidir Bunun için sistem açık basit ve kolayca anlaşılır olmalıdır Devlet kuruluşlarının hakikî veya hukmî şahıslarla ilişkilerinde ıtlâf esastır şüphesiz istisnâdır

Sistemin işleyişinde iyiliğin ve faziletin hakim kılınması verimin geliştirilmesi hedefimizdir

Madde 3- ADALET

Adalet mülkün temelidir

Adaletin temini ve dağıtımı devletin temel görevleri arasındadır.

Adalet, hak ve hürriyetlerin teminatı olduğu kadar, hürriyetlerin kamu menfaatları dışında kullanılmamasının da teminatıdır

Kanun önünde eşitlik esastır

Adaletin vatandaşlar arasında herhangi bir ayırım yapılmaksızın gerçekleştirilmesi, millî birlik ve beraberliğin tesisinde ve devlete güvenin temininde asfî unsurdur

Adalet suratte yerine getirilmeli, cezalar müessir ve caydırıcı olmalıdır.

Yargı organlarının bağımsızlığı ve tarafsızlığı esastır.

Madde 4- HURRİYET

Toplumun maddî ve manevî olarak yükselmesinde ve yücelmesinde temel unsur insandır

Herkes kışılığına bağlı, dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlere sahiptir

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinde ifadesini bulan bu hak ve hürriyetlerin sağlanması ve teminat altına alınması için hukuka bağlı ve hukukun üstünlüğünü esas alan devlet nizamını temel şarî görürüz

Madde 5- DEMOKRASİ VE DEMOKRATİK DÜZEN

Millîte en iyi hizmet verebilmesi, devlet idaresinde milletin en iyi şekilde temsil edilebilmesi ancak demokratik düzen ile mümkün olabilir

Demokratik düzen insan hak ve hürriyetlerine saygının en yüksek olduğu, insan hak ve hürriyetlerinin en ıyî şekilde korunduğu rejimdir.

Temel vasıfları adalet ve hukukun üstünlüğü olan demokratik düzen, insan şeref ve haysiyetinin, söz, düşünce, kanaat, din ve vicdan hürriyetinin en güvenilir teminatıdır.

Millet hakimiyeti demokratik düzenin esasıdır.

Cumhuriyet devlet ve demokrasi anlayışımızı mükemmel olarak ahenkleştiren bir idare şeklidir.

Halkın serbest oyu ile seçilmiş üyelerden kurulu Türkiye Büyük Millet Meclisi millî iradenin ve millet hakimiyetinin en üst seviyede tecelli ettiği müessesedir.

Cumhurbaşkanlığını, her türlü tartışmanın dışında tutulması gereken, demokratik siyasî nizam içerisinde tarafsız, devletin ve millî birliğin en yüksek seviyede temsil edildiği bir makam olarak görürüz.

Siyasî partiler demokratik siyasî hayatın vazgeçilmez unsurlardır.

İstikrarlı ve kuvvetli hükümet devlet idaresinin müessir bir şekilde yürütülmesinin ilk şartıdır.

Demokratik düzeni, insan hak ve hürriyetlerini zedelemeye, tahrip etmeye, ortadan kaldırmaya yönelik her türlü hareketin karşısındayız.

Demokratik düşünce ve haklara karşı olan her çeşit rejimi ve tasarrufu reddederiz.

Madde 6- DİN VE LÂİKLİK

Herkes Anayasamızın teminatı altında vicdanî, dinî inanç ve ibadet hürriyetine sahiptir.

Maddî ve manevî gelişmeyi birlikte sağlamanın zarureti ne inanınız.

Yüksek ahlâk sahibi dengeli bir nesil yetiştirilebilmesini teminen, devletin ilk ve orta öğretim kurumlarında dinî eğitimi ve öğretim yapılması için gerekli tedbirleri almasını zorunlu görürüz.

Lâikliği, manevî değerlerin korunmasında, vicdan, dinî inanç ve ibadet hürriyetinin uygulanmasında ve dinî kültürün geliştirilmesinde kısıtlayıcı bir unsur olarak anlamıyoruz.

Madde 7- BASIN ve YAYIN

Söz, düşünce ve kanaat hak ve hürriyetlerinin kullanılmasında, kamu oyunun sağlıklı bir şekilde teşekkülünde, basın ve yayını hür demokratik düzenin temel vasıtaları arasında telâkki ederiz.

Radyo, televizyon, gazete, dergi, kitap gibi haberleşme vasıtaları ilim, kùltür ve sanatın gelişmesi ve yayılmasında da önemli görev ifa ederler.

Devletin murakabesinde bulunan radyo, televizyon ve diğer basın ve yayın vasıtalarının tarafsızlığı esastır.

Madde 8- PLANLAMA

Sosyal ve iktisadî gelişmenin ahenkli, süratli, verimli olması, kaynakların en iyi şekilde değerlendirilmesi için plânlamayı önemli görürüz.

Kaynak ve tasarrufların artırılması ve en iyi şekilde kullanılması, sosyal ve iktisadî gelişmenin hızlandırılması, farklılıkların adil ve pratik ölçüler içinde giderilmesi, fakirliğin kaldırılması, işsizliğin yok edilmesi, refahın ahenkli ve dengeli olarak kitlelere yayılması plânlamada ana hedefimizdir

Partimiz, katı ve dogmatik merkezî plânlamanın tamamiyle dışında, demokratik, kuruluşların ve fertlerin kabiliyetlerini ve teşebbüs güçlerini kullanmalarına ve geliştirilmelerine imkân veren, düzenleyici, yönlendirici ve denge kurucu bir plânlama anlayışına sahiptir.

İKİNCİ BÖLÜM

İKTİSADÎ POLİTİKA

Madde 9- İKTİSADİ POLİTİKANIN ESASLARI

İktisadî gelişmenin hızlandırılması, sosyal dengeğin iyileştirilmesi, fertlerin kabiliyet ve çalışmalarına göre gelişme arzularının teşvik edilmesi, guruplar arasındaki gelir dağılımı farklılıklarının pratik ölçüler içinde azaltılması, bölgeler arası gelişmişlik farklılıklarının asgariye indirilmesi, fakirliğin kaldırılarak refahın yaygınlaştırılması iktisadî gelişme politikamızın esasını teşkil eder.

Toplumdaki çeşitli grup menfaatlerinin bir bütünün tamamlayıcı unsurları olduğuna, bunların ahenkli bir şekilde millî menfaatler çerçevesinde birbiriyle telif edilebileceğine inanırız.

Ekonominin tabii kanunları içinde gelişmesini sağlamak üzere, ülke menfaatleri doğrultusunda müdahale ve tahditlerin asgariye indirilerek, rekabet şartlarının hakim kılındığı serbest pazar ekonomisinin uygulanması ekonomik sistem tercihimizdir. Büyük halk kitlelerine yeterli, kaliteli ve ucuz mal ve hizmet sunulmasının en iyi şekilde bu sistem içerisinde mümkün olabileceğine inanıyoruz.

Dış borçlanmayı ve dış yatırımları karşılıklı menfaatlerin dengelenmesini öngören bir anlayış içerisinde faydalı buluruz.

Bu genel hedeflere erişilebilmesi için ilkeler şunlardır:

- Tasarrufların teşviki, tasarrufların ve kaynakların verimli ve süratli bir şekilde kullanımıyla, yatırım ve üretim artışının, istihdam imkânlarının geliştirilmesi,

- Dış ödemeler dengesinin istikrarlı ve sürekli çözüme kavuşturulması, ihracatın artırılarak millî gelir içindeki payının yükseltilmesi; dış müteahhitlik, taşımacılık, turizm gibi döviz kazandırıcı hizmetlerin teşviki,

- Enflasyonun çok düşük seviyelerde tutulması, fiyat istikrarının sağlanması,

- İktisadî, malî, para ve kredi politikalarında karar bütünlüğünün sağlanması ve uygulamanın ahenk içinde yürütülmesi.

Madde 10- İKTİSADÎ KALKINMADA DEVLETİN ROLÜ

İktisadî gelişmenin güvenli ve sürekli bir şekilde yapılabilmesi için devletin başlıca rolü istikrarın teminidir. Bu maksatla yurt içinde emniyet ve güvenin sağlanması, yurdun savunması, yurt dışında memleketin ve vatandaşların haklarının korunması, adaletin en iyi şekilde tevzii devletin aslî görevleridir.

İktisadî kalkınmada devletin esas fonksiyonu tanzim edici olması, fertlerin ve kuruluşların iktisadî münasebetlerini düzenleyici, ihtilâfların halli, ikti-

sadı istikrarın sağlanmasına matuf sık sık değişmeyen kaideler koyması, engellerin kaldırılarak verimin yükseltilmesidir.

Devletin tanzim edici ve yönlendirici fonksiyonu genel seviyede olmalı, detaylara müdahale edilmemelidir.

İktisadî kalkınmada devletin doğrudan yürüteceği faaliyetler genel olarak bütün millete hizmet veren, esas itibariyle altyapı mahiyetindeki işlerin yapılmasıdır.

Bütün milletin istifadesine açık olabilecek orman, su, maden, enerji gibi sahalar devletin varlığı olarak düşünülmalıdır.

Bahis konusu tabii kaynakların mülkiyeti devlet tasarrufunda olmakla beraber, geliştirme ve işletme hakları devletin koyacağı esaslar içinde fertlere veya fertlerin bir arada kuracağı teşebbüslere bırakılabilir.

Devlet sanayi ve ticarete ana prensip olarak girmemelidir. İstisnai olarak geri kalmış bölgelerde sınai tesisler kurabilirse de, bu teşebbüsler kısa zamanda millete devredilmelidir

Sanayi ve ticarete devletin esas rolü tanzim ve teşvik edici olmasıdır

İktisadî faaliyetlerde devlet vatandaşın rakibi değil, aksine ona hizmet eden, gelişmesini kolaylaştıran bir yardımcıdır

Madde 11- İKTİSADİ KALKINMADA FERTLERİN ROLÜ

Sanayi, tarım ve ticarete mal ve hizmet üretiminin en süratli ve verimli şekilde yapılabilmesi

fertlerin kabiliyetlerini ve teşebbus güçlerini iktisadî gelişmenin temel unsuru sayan bir sistem içinde mümkün olabilir. Hur teşebbusu meydana getiren ferdî işletmeler, kooperatif ve şirketler sistemin temel uygulama araçlarıdır.

Madde 12- TASARRUFLAR

Ozel tasarrufun teşviki ve tasarrufların en verimli yatırım alanlarına yönlendirilmesi iktisadî politikamızın temel esaslarındanandır.

Kredilerin aşırı teminata dayanan bir sistem içinde dağıtımından ziyade verimi yüksek projelere tahsis edilmesi kaynakların en iyi şekilde değerlendirilmesi bakımından büyük önem taşır.

Mali piyasa ve sermaye piyasasının geliştirilmesi için modern ve bunyemize uygun sistem ve vasıtaların tatbikini faydalı görmekteyiz.

Madde 13- VERGİLER

Devletin genel iktisadî politikası ile vergileme arasında doğrudan bir ilişki vardır. Devletin gayri iktisadî ve zarar eden yatırımlara girmemesi, iktisadî gelişmede fertlerin teşebbus gücünün esas alınması, devletin tanzim ve teşvik edici bir rol oynamasından dolayı devletin masrafları nisbî olarak azalacaktır. Böylece aşırı vergileme ihtiyacı ortadan kalkacağı gibi vatandaşlara daha muessir ve faydalı hizmetler vermek mümkün olacaktır.

Vergilemenin ana prensipleri şunlardır:

Vergiler sayıca az, basit, kolay anlaşılır olmalıdır.

- Vergiler adil, genellikle herkesin kolaylıkla verebileceği nisbette tutulmalıdır.

Vergileme kurumlaşmayı ve yatırımları teşvik etmelidir.

- Vergileme ısrarı onlemelidir.

Madde 14- ALTYAPI YATIRIMLARI

Enerji, kara ve demir yolu, liman, yurtiçi ve yurtdışı haberleşme: kara, hava, deniz ulaştırması gibi temel altyapı yatırımlarını devletin aslî görevleri arasında telakki ediniz

İktisadî ve sosyal kalkınmanın başlıca unsuru gorduğumuz bu yatırımların suratlî gerçekleşmesini sağlamak hedefimizdir.

Kendini iktisadî olarak geri ödeme gücüne sahip projelerin devletin koyacağı esaslar çerçevesinde halkın iştirakıyla yapılmasının teşvik edilmesini faydalı buluruz.

Madde 15- KÖY VE TARIM

Köylü memleketimizin efendisidir. Tarım hizmetleri zahmetli ve fedakârlık isteyen işler olduğu kadar; tarım ürünleri de iktisadî gelişme seviyesi ne olursa olsun toplumun zarurî ihtiyaç maddeleridir

Köylümüz sosyal yapımızın ana istikrar unsurudur.

Tarım üretimi ise iktisadî gelişmenin, özellikle sanayi sektörünün başlıca kaynağıdır

Türkiye su, toprak ve iklim şartları itibarıyla mevcut üretime göre çok daha fazla üretimin yapılabilmesiyle bir potansiyele sahiptir.

Halen nufusumuzun yarısı tarımla ıstıgal etmektedir Millî gelirin dağılışı bakımından şehirlerde ve koylerde yaşayanlar arasında büyük fark gorulmektedir

Başta tarımın mekanızasyonu olmak üzere, muhtelif sebeplerle koyden şehire goçun onumuzdeki yıllar boyunca devam edeceği muhakkaktır

Bu bakımdan tarım sektöründe hızlı bir gelişmenin sağlanabilmesi için ilkeler aşağıda belirtilmiştir

- Başta yol, su, elektrik olmak üzere, koy ve şehir arasındaki atlyapı ve medenî imkân farklılıkları giderilmelidir

- Tarım ve tarıma dayalı sanayi ilişkileri üretim-pazarlama zinciri içinde bir bütün olarak ele alınmalıdır

- Ormanlarımızda modern işletmecilik esasları uygulanması, orman ile orman koylusu arasında iktisadî ilişkileri güçlendirecek tedbirlerin alınması gerekmektedir

- Hayvancılığın ve buna dayalı et, sut ve diğer ürünler sanayi ile su ürünlerinin her yönüyle geliştirilmesi zorunludur

- Tohumculuğun geliştirilmesi için gerekli bütün tedbirler ve teşvikler alınmalıdır

- Gübre tarım alet ve makinaları sanayi ve tarımsal ilâçlar konusunda yatırımlar teşvik edilmelidir

- Yeraltı ve yerustu sulama faaliyetleri hızlandırılmalıdır

- Tarım ürünlerinde kalite ıslahı, standardizasyon ve ambalajlama konularına büyük önem verilmelidir.

- Üretimin verimli bir şekilde yapılabilmesi için krediler yeterli seviyeye getirilmeli, teminat sistemi makûl esaslara bağlanmalı ve kolaylaştırılmalı, tarım ürünlerinin en iyi şekilde değerlendirilmesi için kredi ve pazarlama desteği sağlanmalıdır

- Tarımda teknolojik gelişmenin ve iktisadi verimliliğin dikkate alınarak çiftçi ailesi gelirin aile başına ortalama milli gelir seviyesine yükseltilmesini öngören bir tarım reformunun yapılmasını faydalı buluyoruz

- Tarımsal araştırma ve yayım hizmetlerine ağırlık verilmelidir

- Devletin köye ve tarıma hizmet veren kuruluşları aynı çatı altında toplanmalıdır.

- Tabii şartlar ve afetler dolayısıyla çiftçinin uğradığı zararların telâfi edilmesini zorunlu görüyoruz

Madde 16- SANAYİ

Sanayi en hızlı gelişme potansiyeline sahip olan sektördür. Sanayileşme politikamızın esasını, genel kaide olarak devletin doğrudan sanayi teşebbuslerine girmemesi, bunu millete bırakması teşkil eder. Devlet sanayileşmede teşvik ve tanzim edici bir rol oynamalıdır.

Sanayileşme politikamızın hedefi modern ve gelişmiş ülkelerin sanayileşme seviyesine erişmektir.

Sanayileşmenin verimli ve suratlı bir şekilde realize edilebilmesi yapısal değışikliğı de içine alan bir programın uygulanmasını zorunlu kılmaktadır. Bu programın temel ilkeleri şöyledir

- Sanayinin bütün yurda pratik ve gerçek orqularda yayılması için devletin altyapı ve hizmet yatırımlarını yapması

- Sanayi tesislerinin düşük maliyette ve düzenli olması için organize sanayi bölgelerine önem verilmesi

- Yatırımların ve ihracatın teşvik edilmesi

- Sanayidek aşırı qumruk korumalarının makûl seviyelere getirilmesi

- Teknoloji ve mühendislik bilgisinin memleketeye kolay akışının temini,

- Kamu iktisadî teşebbüslerinin zaman içerisinde millete devredilmesi,

- Sanayide devlet tekelleri dahil tekellerin kaldırılması

- Enerji ve maden konularında gelişmenin hızlanması için fertlere ve fertlerin meydana getireceğı kuruluşlara Devletin tesbit edeceği esaslar dahilinde yatırım ve işletme hakkı verilmesi

- Dış yatırımların teşviki için karşılıklı menfaatleri dengeleyen ıstıkrarlı bir ortamın tesis edilmesi

Madde 17- HİZMETLER

Gelişmiş veya gelişmekte olan ulkelerde millî gelirin yarısı veya yarıdan fazlası hizmet sektöründe teşekkul eder. Sosyal gelişmenin, tarımın ve sanayinin gelişmesi hizmet sektörüyle doğrudan ilgilidir. İstihdamın en yoğun olduğu sektordür

Ülke ekonomisinin dışa açılmasında, dış ödemeler dengesinin tesisinde, ihracat ve dış pazarlama ile birlikte dış müteahhittlik hizmetleri öncelik taşımaktadır.

İç ve dış ticaret, turizm, müteahhittlik, taşımacılık ve transit taşıma hizmetlerinin kolaylaştırılmasını ve geliştirilmesini sağlayacak tedbir ve teşviklerin alınmasını zorunlu görüyoruz

Madde 18- ESNAF ve SANÂTKAR

İktisadî ve sosyal bünyemizde, hizmet, üretim ve istikrar unsunu olarak esnaf ve sanatkârın önemli bir yeri vardır, Esnaf ve sanatkârlar emek ve sermayenin birleştiği, teşebbüs gücünün gelişmesi için tabii şartların mevcut olduğu meslekler topluluğudur.

İktisadî ve sosyal yapımızın temel unsurlarından saydığımız esnaf ve sanatkârların kredi ve pazarlama imkânlarının, sanayi ilişkilerinin iyileştirilmesi; eğitim, bilgi ve teknik yardım yönünden güçlendirilmeleri, küçük sanayi sitelerinin geliştirilmesi, meslekî dayanışmayı teşvik edici tedbirlerin alınması gerekmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SOSYAL POLİTİKA

Madde 19- SOSYAL POLİTİKANIN ESASLARI

Kalkınmada asıl hedef sosyal gelişmenin sağlanmasıdır

Sosyal gelişmenin sürekliliği ve gerekli kaynakların artan bir şekilde temini iktisadî gelişme ile ya-

kindan ılıgılıdır Bu itibarla sosyal ve ıkıtsadı gelişme arasındaki ahengin ve dengenin kuru ınıması onemlidir

Hedef olarak sosyal adaletin fırsat eşitliğinin sağlanması refahın yaygınlaştırılması sosyal politikamızın temel unsurlarını meydana getirir

Madde 20- SOSYAL KALKINIMADA DEVLETİN ROLU

İstihdam eğitim ve öğretim sağlık konut şehirleşme ile ilgili hizmet ve faaliyetlerin tanzim teşvik ve yönlendirilmesini sosyal kalkınmada devletin tabii görevleri arasında sayarız

Çiftçi küçük esnaf ve sanatkâr işçi memur emekli dul ve yetimler ile kimsesizlerin sosyal güvenliğe kavuşturulmaları eğitim ve öğretimde fırsat ve imkân eşitliğinin sağlanması bütün vatandaşlarımızın sağlık hizmetlerinden yararlanmaları sosyal güvenlik anlayışımızın esaslarını teşkil eder

Devletin sosyal güvenlik ve sosyal yardım politikası ve uygulama esasları ölçülü çalışmamayı teşvik edici değil muhtaçların korunmalarına gelişmelerine yararlı hale gelmelerine yönelik olmalıdır

Devlet gönüllü sosyal dayanışmayı, bilhassa geleneksel sosyal dayanışma esaslarını ve kuruluşlarını toplumumuzun temelini teşkil eden aile sistemimizdeki sevgi şefkat ve saygıdan kaynaklanan tabii sosyal dayanışmayı idame ve teşvik edecek tedbirleri almalıdır

Madde 21- EĞİTİM ve ÖĞRETİM

Geleceğimizin teminatı olan çocuklarımızın ve gençlerimizin modern ve ileri Türkiye idealine Atatürk ilke ve inkılablarına bağlı millî ve ahlâkî değerlerimizi benimsemiş bilgili ilmi düşünceye sahip herkese karşı sevgi ve musamaha besleyen medenî birer insan olarak yetiştirmelerini millî eğitimin esası sayarız

Eğitim ve öğretim ferdin ve toplumun maddî ve manevî kalkınmasında millî ve ahlâkî değerlerin korunmasında ve gelişmesinde kültür sanat ve medeniyetin gelişmesinde ve geleceğe aktarılmasında ilmin ve ilmi düşüncenin kazanılmasında temel rolü oynar Genel olarak fertlerin ve milletlerin sosyal ve iktisadî seviyeleri eğitim ile doğrudan doğruya ilgilidir

Eğitim ve öğretimde fırsat eşitliğinin sağlanması esastır

Eğitim ve öğretim devletin başlıca görevleri arasındadır Ancak devletin koyacağı kaideler içerisinde fertlerin ve özel kuruluşların da eğitim ve öğretim hizmetleri yapabilmeleri sağlanmalıdır

Herkesin yapmakla zorunlu olduğu ilk öğretim dışında sayı çeşit ve vasıf itibarıyla eğitim ve öğretim hizmetleriyle memleketin iktisadî ve sosyal hedefleri arasında irtibat kurulması elzemdir

Yüksek öğretim kuruluşlarımızda musbet ilimler, sosyal ve manevî ilimler ile birlikte teorik ve uygulamalı araştırma ve geliştirme faaliyetlerine önem verilmesini, bu kuruluşlarımızın sınaî iktisadî sosyal ve diğer konularda pratik araştırma ve geliş-

tırmeye yönelmelerini teşvik için gerekli tedbirlerin alınmasını faydalı görürüz

Orta öğretim seviyesinde teknik eğitimin ve meslekî okulların geliştirilmesi zorunludur

Sanayi tarım ve hizmet sektörlerinde kısa surede verimi arttıracak teorik ve uygulamalı kurslar ile yaygın eğitim faaliyetlerine önem verilmelidir

Halk eğitimine süreklilik kazandırmak için, okul dışı eğitim ve kültür faaliyetlerinin geliştirilmesine, radyo ve televizyondan muessir bir şekilde faydalanılması gerektiğine inanıyoruz

Madde 22- AİLE

Aile milletimizin temelidir

Toplum hayatının ahenkli ve sağlam bir şekilde devam ettirilmesinde gençlerimizin yetiştirilmesinde ahlâkın millî ve manevî değerlerin korunmasında aile yapımızın tabî ve tarihî vasıfları olan, orf ve ananelerimiz ile perçinlenmiş bulunan, sevgi saygı, feragat ve fedakârlığın rolü herşeyin üzerindedir

Fert ve millet seviyesinde sosyal güvenliğin ilk ve en önemli teminatı ailedir

Madde 23- ÇALIŞMA HAYATI

Çalışma hayatının adil istikrarlı bir sistem içinde yürütülmesi toplumun sosyal ve iktisadî gelişmesinin ölçüsü ve teminatıdır

Millî ekonomimiz yönünden verimliliği ve çalışmayı teşvik edici esasların uygulanması gerekmektedir

İşçi ve işverenin aynı gaye için çalışması, karşılıklı hak ve görevlerin adil esaslara bağlanması, mücadele ve kavga yerine meseleleri görüşerek anlaşma yolunun tercih edilmesi hedef olmalıdır. Bu hedef istikametinde gayret gösterildiği takdirde, vatanperver ve sağduyulu işçi ve işverenlerimizin iş barışının tesisi ve idamesinde ve dolayısıyla sosyal ve iktisadî gelişmemizde en doğru yolu seçmiş olacaklarına inanıyoruz.

Sendika kurma, toplu sözleşme, grev ve lokavt hakları hur demokratik nizamda çalışma hayatını düzenleyen temel unsurlardır.

İşçilerimizin çalışma şartlarının iyileştirilmesi ve iş güvenliğinin sağlanması ile ilgili tedbirler suretle alınmalıdır.

İşçilerimizin meslekî ve teknik yonden gelişmeleri ve vasıflı işçi yetiştirilmesi bakımından işbaşında eğitim, kurs ve seminerler düzenlenmesi önem taşımaktadır.

Yurt dışındaki işçilerimizin her çeşit hak ve menfaatlerinin korunmasını önemli bir görev telakki ederiz.

Madde 24- İSTİHDAM

Mevcut işsizliğin azaltılması yanında, artan nüfusumuza istihdam imkânlarının sağlanması için sürekli ve yüksek kalkınma hızının gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Teknolojik gelişme ve iktisadî verimlilik açısından tarım sektörünün istihdam gücü nisbî olarak zayıflamaktadır. İlâve istihdam imkânları ancak hizmetler ve sanayi sektörlerinde mümkün olabilmektedir.

Bu bakımdan tasarrufların artırılması, imkânlarımızın en iyi şekilde kullanılarak kaynak yaratıcı verimli yatırımlara yönlendirilmesi zorunludur

Orta ve yüksek öğretimin sosyal ve iktisadî hedeflerin gerektirdiği insangücü plânlamasına göre düzenlenmesi şarttır

Madde 25- SAĞLIK

Vatandaşlarımızın bedeni ve ruhi sağlığının korunması için gerekli tedbirleri almak veya alınmasını temin etmek devletin asfî görevleri arasındadır

Sağlık hizmetleri sosyal güvenliğin başlıca unsurlarından biridir

Sağlık hizmetleri vasıflı, güvenilir, kolay erişilebilir, formaliteden uzak ve yurda dengeli bir şekilde yayılı olmalıdır.

Sağlık hizmetlerinin bir bütün olarak ele alınması zorunludur. Toplum sağlığını tehdit eden hastalıklarla mücadele edilmesi, gıda maddelerinde kalite kontroluna ve çevre şartlarının iyileştirilmesine önem verilmesi gerekmektedir

Hastane ve sağlık ocaklarının sayısı artırılmalı, modern alet, makina ve araçlar ile teçhiz edilmeleri sağlanmalı, ilâç sanayinin geliştirilmesi için gerekli tedbirler alınmalıdır.

Devletin yapacağı hizmet ve faaliyetlere ilâveten, özel sağlık müesselerinin kurulmasını teşvik için tedbirler alınmasını faydalı görürüz

Madde 26- GENÇLİK

Gençliğimizi bilgili, vatan ve milletin birlik ve bütünlüğünü müdrik, örf ve ananelerimize saygılı, herkese karşı sevgi, saygı ve müsamaha besleyen,

Ataturk ilke ve inkılâblanna bağılı medenî bir insan olarak yetiştirmeliyiz

Gençlerimizin ruh fıkır ve beden yönünden **mükemmel şekilde gelişmelerini sağlamak hedefimizdir** Bu maksatla format eğitim ve öğretime ilâveten okul içinde ve okul dışında fıkır, kultur ve sanat spor ve folklor faaliyetlerinin yapılmasını sağlayacak tedbirler büyük onemi haızdır Butun okullarda başlıca spor faaliyetlerinin yapılmasına imkân verecek modern tesislerin kurulması öncelik taşımaktadır

Orta ve yuksek öğrenim geçliğinin meslek hayatına intibakının kolaylaştırılması ve başarılarının artırılması için önceden çalışma ve tatbikat imkânlarına kavuşturulmaları önemlidir

Burs ve yurt şartlarının iyileştirilmesi gençliğin tatil zamanlarını en faydalı şekilde değerlendirmelerini sağlayıcı imkân ve faaliyetlerin desteklenmesi gerektiğine inanırız

Madde 27- KULTUR ve SANAT

Kultur ve sanat milletlerin gelişmesine başta gelen bir değerler manzumesidir

Kultur ve sanat millî değerlerin korunmasında ve gelişmesinde olduğı kadar, milletlerarası ilişkilerde yakınlaşma ve dayanışmanın temel unsurudur

Milletimizin sosyal ve kültürel hayatında önemli rolü olan edebiyat musıkı, resim, folklor, sinema ve tiyatronun geliştirilmesi kultur ve sanat anlayışımızın ana hedefidir

Eski yapı ve eserlerin korunmasını, yaşatılmasını tarihî ve kültürel mirasımıza saygının tabîi bir ifadesi olarak görürüz

Kutuphanelerin zenginleştirilmesi, modern imkân ve araçlarla teçhiz edilmesi, yurt sathına yayılması, okuma zevk ve alışkanlığının teşvik edilmesi zorunludur

Türkçemizin yapısını ve güzelliğini zedeleyecek gayretlere izin verilmemeli, ana dilimizin tabîi seyir içerisinde gelişmesi sağlanmalıdır

Madde 28- ŞEHİRLEŞME

Şehirler toplumun aynasıdır. Bir ülkenin gelişmişlik seviyesi şehirlerinin düzenli ve plânlı oluşu ile ölçülür. Türk insanını gelişmişliğin zirvesinde görmek isteyen partimiz, şehirlerimizin ve şehirlilerimizimizin meselesine büyük bir önem vermenin zarureatine inanmaktadır

İktisadî ve sosyal yapıımızdaki gelişmeler ve nüfus artışı sebebiyle, köyden şehire akımın devam edeceği muhakkaktır. Ancak şehirleşme politikamız, büyük şehirlerimizi daha da büyütme değil, yurt sathına dengeli bir şekilde yayılmış, kendi kendine yeterli, orta büyüklükteki şehirlerimizi geliştirmek hedefini esas alacaktır

İmar plânlarının kısa surede tamamlanması ve bunların muessir ve disiplinli bir şekilde uygulanmasını sağlayan bir sistemin kurulması zorunludur

Altyapı, belediye, asayiş ve güvenlik hizmetleri ile birlikte sosyal hizmetler, şehirleşme hızına paralel olarak suratlle buyuyan ve bu yuzden de suratlle çözüm gerektiren hizmet alanlarıdır

Belediyeler şehirleşme hizmetlerinin ifasında ana kuruluşlardır. Belediyelerin muessir, suratlî ve verimli şekilde hizmet verebilmeleri için sorumluluklarına uygun imkân ve kaynakların sağlanması gereklidir.

Madde 29- KONUT

Ailede huzur ve mutluluğun ilk şartı sıcak bir yuvadır.

Toplumun hangi kesiminden olursa olsun evinde huzuru olmayan bir insanın içinde verimli ve başarılı olması mümkün değildir. Refahın yaygınlaşması, sosyal adalet ve sosyal güvenliğin temininde de konutun önemi büyüktür.

Düzenli ve ekonomik şehirleşmenin rasyonel araçlarından biri toplu konuttur.

İktisadî sistemin her çeşit imkân ve kaynakları konut yapımı için seferber edilmelidir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KAMU İDARESİ

Madde 30- KAMU İDARESİNİN ESASLARI

Kamu idaresinin müessiriyetini arttırmak maksadıyla bugüne kadar yapılan çalışmalarda meselelerin gerçek sebeplerine inilmediği için başarılı olunamamıştır.

Vatandaşın sunulacak hizmetlerin etkili ve verimli olması kamu idaresinin süratle karar alabilmesine, basit ve formaliteden uzak bir şekilde çalışmasına bağlıdır. Bunun esasını devletin memuruna, memurun vatandaşın itimatı teşkil eder. İtimat esas, şüphe istisnâî olmalıdır.

Yetki ve sorumluluğun kamu hizmetinin gereklerine uygun olması şarttır.

Değişik birimler tarafından aynı maksada donuk olarak yürütülen hizmetlerin bir arada toplanması, yetki ve sorumlulukların dağınıklıktan kurtarılarak teşkilâtlanmada sadeleşmeye gidilmesi, bakanlık ve her seviyede teşkilât sayısının asgariye indirilmesi zorunludur. Buna mukabil kararların ve hizmetlerin aksamasına ve tıkanmasına sebep olan aşırı merkezîyetçi birimlerde ise yetki ve sorumluluk hiyerarşısının yeniden tanı ve tesbiti gerekmektedir. Vatandaş işlerinin doğrudan yerinde çözüleb ilmesini teminen mahalli teşkilâtların yetki ve sorumlulukları artırılmalıdır.

Ana hatlarıyla belirtilen bu tesbitler ve hedefler, kanunların, mevzuatın ve teşkilâtlanmanın bir bütün olarak dikkate alındığı, rasyonel bir idarî reformun yapılmasını gerektirmektedir.

Takip edeceğimiz iktisadî politikaya paralel olarak kamu sektöründe çalışanların sayısının artırılması yerine, memurların daha seçkin olmaları ve tatminkâr ücret almaları sağlanacaktır.

Boylece millî ekonomide kayıplara sebep olduğu kadar, vatandaşlarımız için eziyet teşkil eden bürokratik formalitelerin de kendiliğinden asgariye indirilmesi veya ortadan kaldırılması temin edilmiş olacaktır.

Madde 31- MİLLÎ SAVUNMA

Jeopolitik şartlar dolayısıyla, Türkiyemizin her hâl ve şart altında savunmasının yapılabilmesi ve barışın sürekliliğini temin edebilmesi için, millî ve

tarîhî geleneğimiz olan disiplinli ve kuvvetli bir ordu-
nun varlığı esastır

Ordumuzun en mukemmel şekilde eğitilmesi
modern silâh araç ve gereçlerle teçhiz edilmesi ve
güçlendirilmesi maksadıyla gerekli imkânların sağ-
lanmasını zorunlu görürüz

Silâhlı Kuvvetler mensuplarının hıızarda ve
seferde görevlerini güvenli ve başarılı bir şekilde
yerine getirebilmeleri için ücret ve sosyal imkânları-
nın tatminkâr seviyede olması tabiidir

Madde 32- EMNİYET ve ASAYİŞ

Can ve mal güvenliğinin emniyet ve asayişin
sağlanması vatandaşlarımızın huzur ve güven
içinde yaşamalarının esasını teşkil eder

Vatandaşlarımız arasında dostluk kardeşlik ve
dayanışma duygularının geliştirilmesinin huzur ve
güven ortamının tesis edilmesinde başlıca unsur
olduğuna inanıyoruz

Yakın geçmişte cereyan eden olaylar vatanın
ve milletin bolunmez butunluğunun herşeyin us-
tunde olduğunu hiç bir şupheye yer bırakmaksızın
ortaya koymuştur

Anarşi terör boluculuk ve aşırı cereyanlarla
surekli ve muessir bir şekilde mücadele edilmesi
şarttır

Emniyet ve asayiş hizmetlerinin başarıyla yuru-
tulmesi için emniyet ve asayiş teşkilatının modern
imkân ve vasıtalarla donatılması zorunludur

Emniyet mensuplarının eğitim ücret ve sosyal
imkânlarının hizmetin önemine uygun bir seviyeye
çıkartılması gerektiğine inanırız

Madde 33- DEVLET MEMURLARI

Devlet memurlarını, memleketimiz ve milleti-miz için genel mahiyetteki işlerin yürütülmesinde olduğu kadar, devlet ile vatandaş arasındaki ilişkile-rin tanziminde temel unsur görürüz.

Memur devletin devamlılığını, itibarını temsil eder. Bu bakımdan terfi, taltif ve ücret sisteminin çalışmayı ve başarıyı teşvik edecek şekilde yönlendirilmesi şarttır.

Devlet memurlarını, yetki ve sorumluluklarına paralel olarak, görevlerini güven içinde ifa edebil-meleri için ücret ve sosyal imkânlarının yeterli sevi-yeye getirilmesi; mesleki ve idari yönden gelişmele-rini sağlamak üzere bilgi, görgü, lisan gibi imkânla-rın artırılması büyük önem taşımaktadır.

Bilhassa geri kalmış bölgelerimizdeki devlet hizmetlerinin arzu edilen seviyeye yükseltilebilme-si, burada çalışan memurlarımızın ücret ve sosyal imkânlarının iyileştirilmesiyle yakından ilgilidir.

Memleketimize uzun yıllar hizmet etmiş emekli memurlar ile ilgili sosyal ve iktisadî tedbirlerin sū-rekli değişen hayat şartlarını dikkate alacak şekilde düzenlenmesi gerektiğine kaniiz.

Madde 34- MAHALLİ İDARELER

Mahalli idareler, il, belediye ve köylerimizin müşterek mahalli ihtiyaçlarının sağlanmasında ana kuruluşlardır.

Kamu idaresinde merkeziyetçiliğin azaltılma-sını; bilhassa hizmetlerin müessir, sūratlı ve verimli bir şekilde yapılabilmesi için mahalli idarelerin yetki-ler ve imkânlar yönünden güçlendirilmesini zorunlu görüyoruz.

BEŞİNCİ BÖLÜM

DIŞ POLİTİKA

Madde 35- DIŞ POLİTİKANIN ESASLARI

Diş politikamızın esası boİgernizde ve dünyada barışın sürekliliğini temin etmektir

Devletin devamlılığı dış politika felsefemizin temelini teşkil eder. Siyasi mücadelede hassasiyet gösterilmesi zorunlu hususların başında dış politikanın bulunduğuna inanınız

Yurt savunmasının ve iktisadî gelişmemizin kuvvetlendirilmesi dış politikamızın ana hedefleridir

Türkiye siyasi, askerî ve iktisadî işbirliği yönünden mensubu bulunduğu Batı Dünyası ile ilişkilerinde, savunma ihtiyaçları yanında iktisadî gelişme ve kalkınmasını hızlandıracak ve menfaatları dengeleyecek daha aktif bir rol oynamalıdır

Başta yurdumuzun güvenliği olmak üzere kuvvetli bir savunma gücüne sahip olmamız zorunludur. Bunun ilk şartı iktisaden güçlü olmaktır

İttifaklarımıza sadakatı, dış politikamızda daima güvenilir bir taraf olmayı vecibe sayınız

Coğrafi mevkimiz ve tarihî bağlanımızın neticesi olarak, Ortadoğu ve diğer İslâm ülkeleri ile ilişkilerimizin geliştirilmesi tabiidir. Her iki camianın men-subu olması dolayısıyla Batı Dünyası ile Ortadoğu arasında kopru kurabilme imkânına sahip Türkiye'nin, başta iktisadî ilişkilerin geliştirilmesi olmak üzere, bölge ve dünya barışının idamesinde önemli katkılar olacağına inanıyoruz.

İnsanlığın müşterek varlığı saydığımız ilim, sanat ve teknolojiye milletlerarası işbirliği yapılmasını, hur demokratik nizam, maddî ve manevî değerler itibarıyla aynı hedefleri paylaştığımız ülkeler ile sosyal ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesini faydalı görürüz.